

Η λογική της βίας και της τρομοκρατίας

«Ο εχθρός έχει ρίξει στο συμμοριτοπόλεμο φανατικούς μαχητές, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί από τους κομμουνιστές και δεν σταματούν μπροστά σε καμιά πράξη βίας. Αυτό που παίζεται εδώ είναι περισσότερο κι από αγώνας επιβίωσης. Η σύγκρουση αυτή δεν έχει τίποτε να κάνει με τη στρατιωτική τιμή ή με τις αποφάσεις των Συμβάσεων της Γενεύης. Αν αυτός ο αγώνας εναντίον των συμμοριών, στην Ανατολή και στα Βαλκάνια, δεν διεξαχθεί με τα πιο ωμά μέσα, οι δυνάμεις που διαθέτουμε μπορεί στο προσεχές μέλλον να μην αρκούν για να επιβληθούν σ' αυτή τη μάζα.»

Γι' αυτό οι μονάδες έχουν την άδεια και την εντολή σ' αυτό τον αγώνα να λάβουν οποιαδήποτε μέτρα, χωρίς περιορισμούς ούτε και προς τις γυναίκες και τα παιδιά, αν αυτά τα μέτρα είναι αναγκαία για την επιτυχία. [Ανθρωπιστικές] επιφυλάξεις οποιουδήποτε είδους αποτελούν έγκλημα εναντίον του γερμανικού έθνους...»

Διαταγές του στρατάρχη Κάιτελ
(βάσει εντολών του Χίτλερ),
16 Δεκεμβρίου 1942

Από την εισαγωγή του Γ' Μέρους «Η λογική της βίας και της τρομοκρατίας: 1943-44» (σελ. 179) στο Mark Mazower (1994). *Στην Ελλάδα του Χίτλερ: η εμπειρία της Κατοχής* / μτφρ. Κώστας Κουρεμένος. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 181-290.

Ο Βίλχελμ Κάιτελ (Wilhelm Bodewin Johann Gustav Keitel) ήταν Στρατάρχης του Γ' Ράιχ και επικεφαλής της Ανώτατης Διοίκησης των γερμανικών Ενόπλων Δυνάμεων (Βέρμαχτ). Υπήρξε δεξί χέρι του Χίτλερ σε στρατιωτικά ζητήματα.

Φωτογραφία: Βίλχελμ Κάιτελ (1934)
Γερμανικό Ομοσπονδιακό Αρχείο.

Στις 16 Σεπτεμβρίου ο Στρατάρχης Κάιτελ εκδίδει τη διαταγή που εισάγει τη μέθοδο των αναλογιών και επιβάλλει ενιαία γραμμή στην αντιμετώπιση των αντιστασιακών κινήματων της Ευρώπης.

Κυριότερα σημεία:

«[...]

2. Τα μέχρι τώρα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση αυτής της γενικευμένης κομμουνιστικής εξέγερσης αποδείχθηκαν ανεπαρκή. Ως εκ τούτου ο Φίφερ διάταξε εφεξής να επέμβουμε παντού με τη χρησιμοποίηση των σκληρότερων μέσων για να καταστείλουμε σε σύντομο χρονικό διάστημα το κίνημα. Μόνο μ' αυτό τον τρόπο, ο οποίος στην ιστορία της επέκτασης της δύναμης των μεγάλων εθνών εφαρμόστηκε πάντα με επιτυχία, μπορούμε να αποκαταστήσουμε και πάλι την ηρεμία.

3. Έτσι, θα πρέπει να ακολουθήσουμε τις εξής κατευθυντήριες οδηγίες:

α) Σε κάθε εκδήλωση ανταρσίας εναντίον των γερμανικών κατοχικών δυνάμεων, ανεξάρτητα από το πώς εμφανίζονται τα περιστατικά σε κάθε περίπτωση, πρέπει να συμπεραίνουμε πως είναι κομμουνιστικής προέλευσης.

β) Για να καταπνίξουμε εν τη γενέσει τους τις ραδιουργίες, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε, με την πρώτη αφορμή, άμεσα τα σκληρότερα μέσα για να επιβάλουμε την ουσία της δύναμης Κατοχής και να αποτρέψουμε μια ενδεχόμενη επέκτασή τους.

Στο σημείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι μια ανθρώπινη ζωή σε αυτές τις χώρες συχνά δε μετράει και ο εκφοβισμός μπορεί να επιτευχθεί μόνο με ασυνήθιστη σκληρότητα. Για εξιλασμό για την απώλεια ενός γερμανού στρατιώτη θα πρέπει γενικά σε αυτές τις περιπτώσεις να ισχύει αναλογικά η εκτέλεση 50-100 κομμουνιστών. Το είδος της εκτέλεσης πρέπει να αυξάνει ακόμα περισσότερο τον εκφοβισμό. Η αντίθετη διαδικασία, δηλαδή αρχικά να προχωρούμε στην επιβολή αναλογικά ήπιων ποινών και να στηρίζουμε τον εκφοβισμό στην απειλή λήψης αυστηρότερων μέτρων, δεν ανταποκρίνεται σ' αυτούς τους κανόνες και επομένως δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται [...]

ε) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για τις οποίες εκκρεμούν διαδικασίες στρατοδικείων σχετικά με κομμουνιστική εξέγερση ή με άλλες ενέργειες εναντίον του γερμανικού στρατού Κατοχής, πρέπει να επιβάλλονται οι αυστηρότερες ποινές.

Ένα κατάλληλο μέσο για τον εκφοβισμό στις περιπτώσεις αυτές είναι μόνο η θανατική ποινή. Ιδιαίτερα πρέπει κατά κανόνα να επιβάλλεται η θανατική ποινή σε περιπτώσεις κατασκοπίας, δολιοφθορών και προσπάθειας προσχώρησης σε εχθρικό στρατό. Επίσης θα πρέπει να επιβάλλεται γενικά η ποινή του θανάτου και σε περιπτώσεις παράνομης κατοχής όπλων [...].»

Πηγή: Στράτος Δορδανάς (2007). *Το αίμα των αθώων: αντίποινα των γερμανικών αρχών κατοχής στη Μακεδονία, 1941-1944*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.